

СИЛАБУС КУРСУ «Теорія масової комунікації»

2022/2023 н. р.

Ступінь вищої освіти - **бакалавр**

Освітньо-професійна програма «Видавнича справа та медіакомунікації»

Галузь знань: **06 Журналістика**

Спеціальність: **061 Журналістика**

Компонент освітньої програми – обов'язкова дисципліна

Рік підготовки – 1 рік, семестр – I

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**

Консультації: **понеділок, 11. 00 – 12.45, I корпус, ЦК**

Керівник курсу - **Фінклер Юрій Едуардович**, викладач ЦК журналістики, доктор філологічних наук, професор
Контактна інформація – bubabu@meta.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія масової комунікації» є дати знання щодо сутності процесів масової комунікації та методів дослідження, формувати поняття про глобальні тенденції масової комунікації, поглибити розуміння та сформувати уявлення про систему політичних, економічних та соціокультурних трансформацій, з якими масова комунікація пов'язана специфікою своєї природи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія масової комунікації» є вивчення процесу масової комунікації, основних методологічних підходів до його дослідження, застосування методів, методик та інструментарію при дослідженні масовокомунікаційних явищ; формування навичок контент-аналізу ЗМК та оптимізації ефективності масової комунікації.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
32/22	Змістовий модуль I. ОСНОВИ ТЕОРІЇ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЇ		
6/4	Тема 1. Поняття про масову комунікацію.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/4	Тема 2. Форми, формати, види та фактори масової комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/4	Тема 3. Поняття про маси.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Захист міні-проектів, питання
6/4	Тема 4. Теорія інформації та її концепції.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Практичне завдання
4/4	Тема 5. Функціонування масової інформації в суспільстві.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
4/2	Тема 6. Професіонали масового спілкування.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання модульний контроль
24/24	Змістовий модуль II. ПОНЯТТЯ ПРО МАСОВОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ВПЛИВ		

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
6/6	Тема 7. Масовий вплив як комунікаційний процес.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 8. Технології масовокомунікаційного впливу.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 9. Засоби й методи масовокомунікаційного впливу.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 10. Ефекти в масовій комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, модульний контроль
24/24	Змістовий модуль III. ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ		
6/6	Тема 11. Історія науки про масову комунікацію.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 12. Становлення та розвиток вітчизняної наукової школи масової комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 13. Теорії і моделі масової комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 14. Напрями і методи досліджень масової комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, розв'язування практичних завдань.

В процесі практичного (семінарського) заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками іншомовної мовленнєвої комунікації.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль*
- *модульний контроль*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- публічний виступ - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень тощо;
- кейс-метод - групам пропонується інформація, заснована на реальних або вигаданих фактах, вони повинні її детально проаналізувати й виробити рішення.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом поза аудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні завдання тощо.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах (I сем.):

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основні (базові):

1. Зернецька О. В. Глобальна комунікація : монографія. Київ : Наукова думка, 2017. 348 с.
2. Квіт С. М. Масові комунікації : 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
3. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник. Львів : Афіша, 2008. 290 с.
4. Різун В. В. Теорія масової комунікації. Київ : Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.

Додаткові:

1. Гоян О. Я. Аудиторія комерційного радіомовлення в контексті суспільних трансформацій.

Наукові записки інституту журналістики. 2004. Том 14. С. 16–25.

2. Грач Ю. Інтернет як організаційно-технологічна основа становлення інформаційного суспільства. Вісник Книжкової палати. 2007. № 4. С. 34–36.

3. Гриценко О. М. Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності : монографія. Київ : Київський університет, 2002. 204 с.

4. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми : наук. видання / Укл.: Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. Київ : Нічлава, 2006. 100 с.

5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.

6. Зернецька О., Зернецький П. Трансформації віртуального простору та парадигми впливу мас-медійних дискурсів. Політичний менеджмент. 2005. № 3 (12). С. 100 – 107. URL: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=40&c=787> (дата звернення: 25.11.2020).

7. Іванов В. Ф. Основні теорії масової комунікації і журналістики : навчальний посібник. Київ : Академія Української Преси, 2010. 258 с.

8. Мак-Люен, Маршалл. Галактика Гутенберга: Створення людини друкованої книги : пер. с англ. Київ : Ніка-Центр, 2015. 388 с.

9. Масова комунікація : підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. Київ : Либідь, 1997. 216 с.

10. Методологія досліджень мас-медіа : робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сіриньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 156 с.

11. Партико З. В. Теорія масової інформації : конспект курсу лекцій. Київ, 2004. 200 с.

12. Партико З. В. Теорія масової інформації : навчальний посібник. Львів : ПАІС, 2007. 122 с.

13. Почепцов Г. Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 257 с.

14. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ : Видавничий центр «Київський університет», 1999. 308 с.

15. Почепцов Г. Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційній і смисловій війнах : пер. з рос. Київ : Києво-Могилянська академія, 2016. 312 с.

16. Різун В. В. Маси. Київ : Видавничий центр «Київський університет», 2003. 118 с.

17. Різун В. В. Основи журналістики у відповідях і заувагах. Київ, 2004. 80 с.

18. Сенченко М. Четверта світова інформаційно-психологічна війна. Вісник книжкової палати. 2006. № 1. С. 3–5.

19. Тоффлер, Елвін. Третя хвиля : пер. з англ. Київ : Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с.

20. Ферґюсон, Ніл. Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку : пер. з англ. Київ : Наш Формат, 2018. 568 с.

21. Халер, Міхаель. Пошук і збір інформації : навчальний посібник : пер. з нім. Київ : Академія Української Преси, Центр Вільної преси, 2006. 308 с.

22. Харарі, Ювал Ной. Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього : пер. з івриту. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2019. 544 с.

23. Холод О. М. Теорія інмутації суспільства : монографія. Київ : КиМУ, 2011. 303 с.

24. Хрестоматія з теорії тексту масової комунікації : навчальний посібник / уклад. Е. Г. Шестакова. Донецьк : Норд-Прес, 2009. 282 с.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
Харківська державна наукова бібліотека	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Галицький фаховий коледж імені В. Чорновола	http://moodle.gi.edu.ua/
Електронна бібліотека «Діаспоріана».	https://diasporiana.org.ua/

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тижд ень	2 тижден ь	3 тижден ь	4 тижден ь	5 тижден ь	6 тижден ь	7 тижден ь	8 тижден ь	9 тижден ь	10 тижден ь	11 тижден ь	12 тижден ь	13 тижден ь	14 тижден ь	15 тижден ь	16 тижден ь
Лекції	Л1, Л2	Л3	Л4	Л5 Л5	Л6	Л6	Л7	Л8	Л9 Л9	Л10	Л10	Л11	Л12 Л 13	Л13	Л14	Л14
Семінар- ські	С1	С2	С3 С4		С5 С5	С6	С6 С7	С8	С9	С9	С10 С10	С11	С12	С13	С13, С14	С14
Контроль знань							МК1				МК2			ІНД3		МК3

Л1 – лекційне заняття по темі 1

С1 – семінарське заняття по темі 1 ...

ПО – поточне опитування

МК1 – модульний контроль 1

ІНД3 – індивідуальне навчально-дослідне завдання